

## Quickscan Wet natuurbescherming

Sloop diverse gebouwen in de gemeente Werkendam

Rapportnummer: 20170579/rap01  
Status rapport: Versie 1  
Datum rapport: 21 september 2017

Auteur: L. (Lieselotte) Veen  
Projectleider: P. (Pim) Godschalk  
Kwaliteitscontrole: P. (Pim) Godschalk

Opdrachtgever: ADCIM bv  
T.a.v. de heer P. van Nispen  
Rembrandtlaan 650  
3362 AW Sliedrecht

*Dit rapport is digitaal gegenereerd en derhalve niet voorzien van een handtekening. De inhoud van de rapportage is aantoonbaar gecontroleerd en vrijgegeven.*

## INHOUDSOPGAVE

|                                                                      |           |
|----------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>1 INLEIDING .....</b>                                             | <b>2</b>  |
| 1.1 Aanleiding .....                                                 | 2         |
| 1.2 Wet natuurbescherming.....                                       | 2         |
| 1.2.1 Soortenbescherming .....                                       | 2         |
| 1.2.2 Gebiedenbescherming .....                                      | 3         |
| 1.3 Doel.....                                                        | 3         |
| 1.4 Leeswijzer .....                                                 | 3         |
| <b>2 PLANLOCATIES.....</b>                                           | <b>4</b>  |
| 2.1 Ligging planlocaties .....                                       | 4         |
| 2.2 'Burgemeester Verschoorschool' te Sleeuwijk .....                | 5         |
| 2.3 School de 'Morgenster' te Sleeuwijk.....                         | 2         |
| 2.4 Gymnastiekzaal te Sleeuwijk .....                                | 4         |
| 2.5 School 'de Peppel' en sporthal 'De Fuik' te Dussen .....         | 6         |
| <b>3 AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN.....</b>                        | <b>8</b>  |
| 3.1 Methode .....                                                    | 8         |
| 3.2 3.2 Resultaten literatuuronderzoek .....                         | 9         |
| 3.3 Resultaten veldbezoek.....                                       | 9         |
| 3.3.1 'Burgemeester Verschoorschool' te Sleeuwijk .....              | 9         |
| 3.3.2 School de 'Morgenster' te Sleeuwijk .....                      | 10        |
| 3.3.3 Gymnastiekzaal te Sleeuwijk .....                              | 11        |
| 3.3.4 School 'de Peppel' en sporthal 'De Fuik' te Dussen .....       | 12        |
| <b>4 BEKNOPTE EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN .....</b>               | <b>14</b> |
| 4.1 Inleiding.....                                                   | 14        |
| 4.2 Vogels .....                                                     | 14        |
| 4.2.1 Inleiding .....                                                | 14        |
| 4.2.2 Vogels met niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5) ..... | 14        |
| 4.2.3 Vogels met tijdens het broedseizoen beschermde nesten .....    | 14        |
| 4.3 Vleermuizen .....                                                | 15        |
| 4.3.1 Effecten .....                                                 | 15        |
| 4.3.2 Maatregelen .....                                              | 16        |
| 4.4 Grondgebonden zoogdieren .....                                   | 16        |
| 4.4.1 Effecten .....                                                 | 16        |
| 4.4.2 Maatregelen .....                                              | 16        |
| <b>5 GEBIEDENBESCHERMING.....</b>                                    | <b>17</b> |
| <b>6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN.....</b>                            | <b>18</b> |
| 6.1 Soortenbescherming.....                                          | 18        |
| 6.2 Gebiedenbescherming.....                                         | 18        |

## BIJLAGE 1 – tabel samenvatting

## 1 INLEIDING

### 1.1 Aanleiding

De gemeente Werkendam wil een aantal gebouwen (scholen en gymzalen) binnen haar gemeente slopen. ADCIM bv verzorgt de benodigde voorbereidende onderzoeken en heeft ATKB gevraagd het benodigde onderzoek naar flora en fauna in het kader van de Wet natuurbescherming uit te voeren. Eerste stap hierbij is het uitvoeren van een quickscan.

### 1.2 Wet natuurbescherming

#### 1.2.1 Soortenbescherming

##### Algemeen

Via de Wet natuurbescherming (Wnb) is de bescherming van diverse planten en dieren in Nederland vastgelegd. Naast de algemeen geldende zorgplicht voor alle in het wild levende planten en dieren (artikel 1.11 van de Wnb), geldt voor een aantal soorten een aanvullend beschermingsregime. Deze aanvullend beschermde soorten zijn onderverdeeld in drie groepen, namelijk:

- vogels (artikel 3.1, alle soorten uit de Europese Vogelrichtlijn);
- overige strikt beschermde soorten, waaronder soorten uit de Europese Habitatrichtlijn (artikel 3.5, dit betreffen o.a. vleermuizen);
- nationaal beschermde soorten, waaronder soorten uit de Rode Lijst (artikel 3.10).

Het is volgens de Wet natuurbescherming niet toegestaan om (het leefgebied van) beschermde soorten aan te tasten. Dit is vastgelegd middels verbodsbepalingen: activiteiten die schadelijk zijn voor beschermde dier- en plantsoorten zijn verboden<sup>1</sup>.

##### Vrijstelling binnen provincie Noord-Brabant

Provincies hebben de bevoegdheid om middels een provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten in het kader van bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke ontwikkeling. In het geval van de provincie Noord-Brabant worden de volgende nationaal beschermde soorten vrijgesteld: bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker, middelste groene kikker, aardmuis, bosmuis, dwergmuis, dwergspitsmuis, egel, gewone bosspitsmuis, haas, huisspitsmuis, konijn, ondergrondse woelmuis, ree, rosse woelmuis, tweekleurige bosspitsmuis, veldmuis, vos, wild zwijn en woelrat. Naast deze soorten zijn de bunzing, hermelijn en wezel tot 1 oktober 2017 tevens vrijgesteld van bescherming. (bron: Verordening natuurbescherming Noord-Brabant, d.d. 11 oktober 2016). De vrijgestelde soorten worden in voorliggende rapportage buiten beschouwing gelaten. Met bunzing, hermelijn en wezel moet wel rekening worden gehouden: de plannen worden immers na 1 oktober 2017 uitgevoerd.

##### Voorzorgsmaatregelen

Een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming is veelal te voorkomen door (voorafgaand aan de werkzaamheden) voorzorgsmaatregelen te treffen. Deze voorzorgsmaatregelen zijn gericht op het behoud van de functionaliteit van de groeiplaats van flora en de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaats van fauna. Daarnaast voorkomen de voorzorgsmaatregelen de negatieve gevolgen van een activiteit op individuen (o.a. doding en verwonding).

##### Ontheffingsplicht

Een ontheffingsplicht (artikel 3.3, 3.8 en 3.10 uit de Wnb) is van toepassing als een overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming niet kan worden voorkomen door het nemen van voorzorgsmaatregelen.

<sup>1</sup> In artikelen 3.1, 3.5 en 3.10 van de Wet natuurbescherming wordt meerdere malen gesproken over het verbod tot **opzettelijke** handelingen (o.a. opzettelijke doding, verstoring en vernieling). Binnen de Wet natuurbescherming omvat de term 'opzettelijk' tevens voorwaardelijk opzet, waardoor (evenals onder de voormalige Flora- en faunawet) een groot aantal handelingen onder de verbodsbepalingen vallen. In verband met de leesbaarheid wordt de term 'opzettelijk' in voorliggende rapportage niet meer aangehaald. Uiteraard wordt dit (in de situaties waarvoor dit van toepassing is) wel bedoeld.

Het is mogelijk om met een goed onderbouwd projectplan een ontheffing aan te vragen bij de desbetreffende provincie (in deze de provincie Noord-Brabant). De provincie toetst de aanvraag vervolgens aan drie criteria:

- Dient het planvoornemen in één van de in de wet genoemde belangen (bijv. in het belang van de instandhouding van natuurlijke habitats)?
- Is er een 'andere bevredigende oplossing' mogelijk?
- Doet de ontheffing afbreuk aan de gunstige staat van instandhouding van de soort?

### 1.2.2 Gebiedenbescherming

Via de Wet natuurbescherming is tevens de bescherming van gebieden vastgelegd (voormalige Natuurbeschermingswet 1998). De gebiedenbescherming houdt samengevat in dat een ingreep in of nabij Natura 2000-gebieden geen dusdanig negatieve effecten op de kwalificerende habitats en/of soorten mag hebben, dat deze zich op de lange termijn niet kunnen handhaven. Voor projecten die een (significant) negatief effect kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen van het betreffende Natura 2000-gebied, is een vergunningaanvraag noodzakelijk.

Naast de bescherming van Natura 2000-gebieden via de Wet natuurbescherming kunnen gebieden via de ruimtelijke kaders beschermd worden middels het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen was dit de EHS).

## 1.3 Doel

De quickscan is een verkennende toets om na te gaan of door uitvoering van de voorgenomen plannen mogelijk overtreding van de Wet natuurbescherming optreedt. Het doel van de quickscan is geformuleerd in enkele onderzoeksvragen:

Onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming:

- S1. Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?
- S2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?
- S3. Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?
- S4. Welke voorzorgsmaatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?
- S5. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?

Onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming:

- G1. Liggt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied of binnen het NNN?
- G2. Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?
- G3. Is een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk?

In sommige gevallen kan de aanwezigheid van beschermde soorten op basis van een quickscan niet worden uitgesloten. Dit aangezien sommige beschermde soorten met een eenmalig veldbezoek lastig zijn waar te nemen of enkel in een bepaalde periode van het jaar waarneembaar zijn. Als met de quickscan de aanwezigheid van deze soorten niet valt uit te sluiten, kan een aanvullend ecologisch onderzoek noodzakelijk zijn.

## 1.4 Leeswijzer

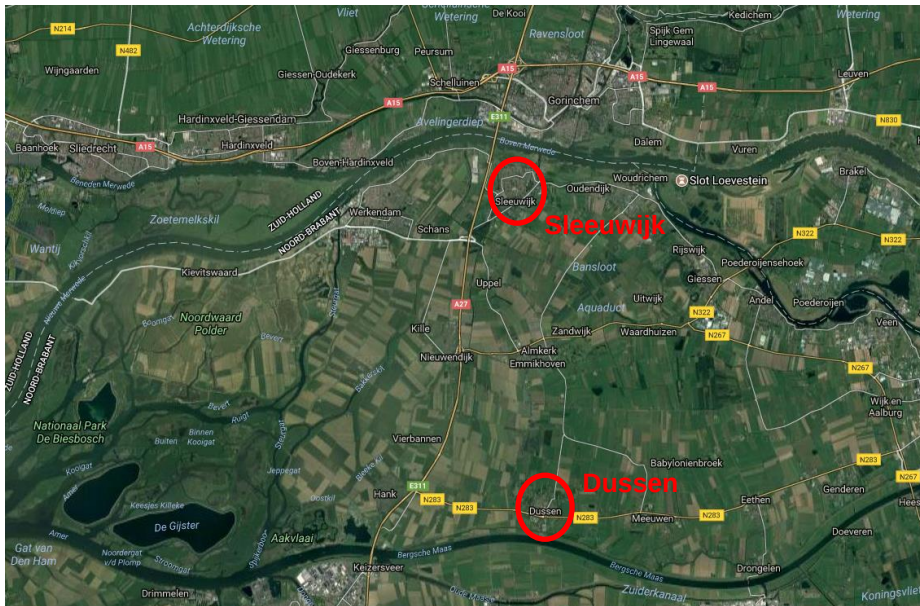
In hoofdstuk 2 is een beschrijving van de planlocaties weergegeven. Hoofdstuk 3 gaat in op de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde soorten. In hoofdstuk 4 worden globaal de effecten bepaald van het plan op de soorten die (mogelijk) gebruik maken van het plangebied. Hier worden ook beknopt maatregelen voorgesteld om zorgvuldig te handelen ten aanzien van beschermde soorten. In hoofdstuk 5 wordt kort beargumenteerd of een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk is.

In hoofdstuk 6 worden (middels beantwoording van de onderzoeksvragen uit paragraaf 1.3) de conclusies en aanbevelingen uit voorliggend rapport op een rij gezet.

## 2 PLANLOCATIES

### 2.1 Ligging planlocaties

In totaal zijn 5 locaties onderzocht. Deze bevinden zich in Sleeuwijk en in Dussen, in het Land van Altena, tussen de Boven Merwede en de Bergsche Maas in de provincie Noord-Brabant (zie onderstaande figuren 2-1, 2-2 en 2-3).



**Figuur 2-1. Globale ligging planlocaties, rood omlijnd (bron ondergrond: Google Maps).**



**Figuur 2-2. Planlocaties Sleeuwijk rood omlijnd (bron ondergrond: Google Maps).**

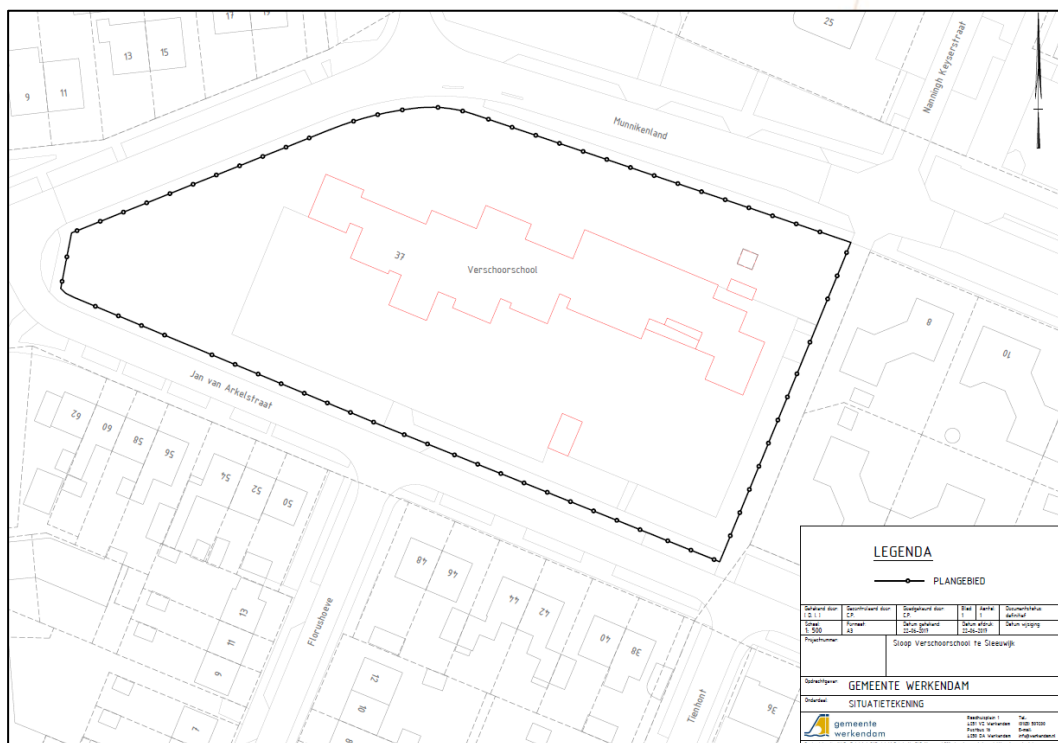
- 1: school 'Burgemeester Verschoor' te Sleeuwijk
- 2: school de 'Morgenster' te Sleeuwijk
- 3: gymnastiekzaal te Sleeuwijk



**Figuur 2-3. Planlocaties Dussen rood omlijnd\*: school de 'Peppel' en sporthal de 'Fuik' (bron ondergrond: Google Maps).**

\* Beide locaties liggen naast elkaar, binnen de aangegeven omlijning

## 2.2 'Burgemeester Verschoorschool' te Sleeuwijk



**Figuur 2-4. Burgemeester Verschoorschool, kadastrale begrenzing.**

Het gebouw van de Burgemeester Verschoorschool bestaat uit laagbouw uit de jaren '70. Het is een bakstenen gebouw met een plat dak en een brede daklijst van kunststof planken. Het gebouw heeft een spouwmuur met open stootvoegen. Rondom het gebouw liggen schoolpleinen, gazon en plantsoen. Er groeien veel bomen en boompjes op het terrein (o.a. plataan, lindes), die vrij jong en dun zijn en geen holtes hebben. Er is geen oppervlaktewater aanwezig. Het plangebied ligt midden in een woonwijk. Zie figuren 2-5 a t/m c.



a



b



c

**Figuur 2-5 a t/m c. foto-impressie Burgemeester Verschoorsschool.**

a: voorzijde school, met schoolplein en divers groen

b: achterzijde school, met gazon en plantsoen

c: spontane ondergroei bosschage aan de westzijde van de school, met o.a. jonge kornoelje, klimop en brandnetel





a



b



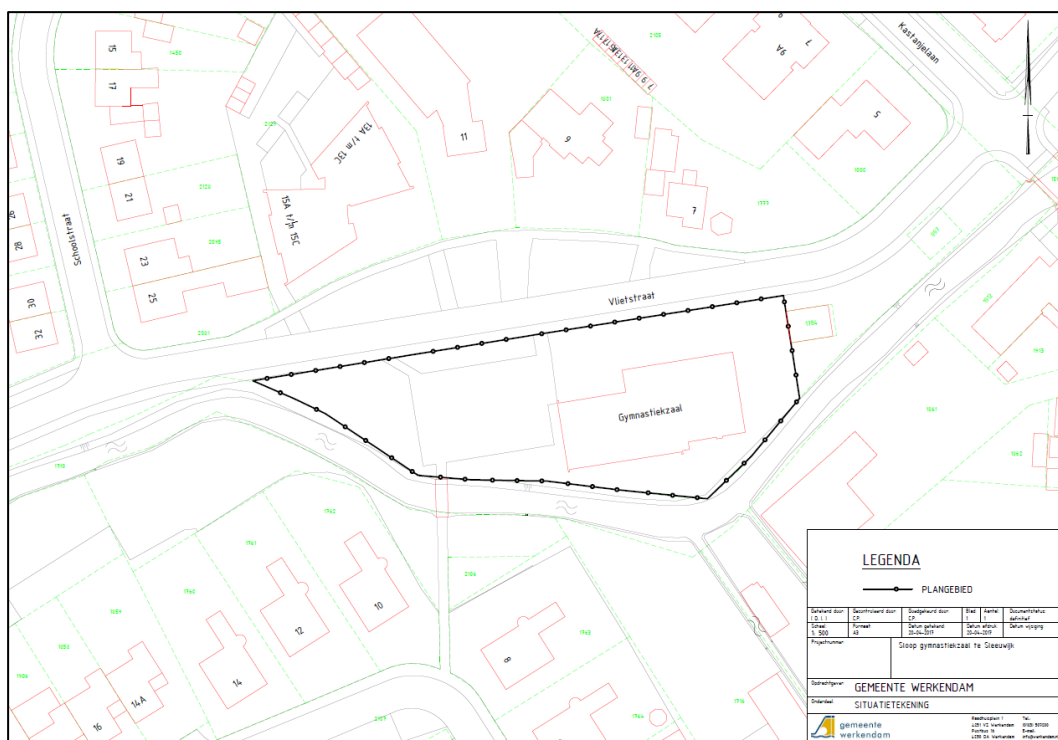
**Figuur 2-7 a t/m c. foto-impressie Burgemeester Verschoor school.**

a: voorzijde school

b: schoolplein

c: 2 oudere bomen tegen de school

## 2.4 Gymnastiekzaal te Sleeuwijk



**Figuur 2-8. Gymnastiekzaal te Sleeuwijk, kadastrale begrenzing.**

De gymnastiekzaal in Sleeuwijk is een oud, hoog gebouw met een plat dak, bakstenen muren en een grotendeels kunststof daklijst (een klein deel is van hout). Het gebouw heeft een spouw met open stootvoegen. Naast het gebouw ligt een parkeerterrein, in de grasberm van de Vlietstraat staan acacia's. Naast het parkeerterrein staat een oude es, aan de andere kant van de gymnastiekzaal staat een treurberk met een holte. Deze is naar beneden toe uitgerot (in hoeverre is onbekend). Langs het plangebied loopt een watergang ('de Bijtelskil') met een ruige oever met een vegetatie van o.a. gras en brandnetel. Het plangebied ligt midden in een woonwijk. Zie figuren 2-9 a t/m c.



a



b



c

**Figuur 2-9 a t/m c. foto-impressie gymnastiekzaal Sleeuwijk.**

a: gymnastiekzaal

b: gymnastiekzaal met de Bijtelskil

c: treurberk met holte

## 2.5 School 'de Peppel' en sporthal 'De Fuik' te Dussen



Figuur 2-10. 'De Peppel' en 'de Fuik', kadastrale begrenzing.

School 'De Peppel' en sporthal 'De Fuik' liggen naast elkaar in het noorden van Dussen. De Peppel is een schoolgebouw uit de jaren '60. Het is een eenlaags gebouw met een plat dak, een smalle daklijst en een spouw. Sporthal 'de Fuik' is in de jaren '70 gebouwd. Dit gebouw heeft 1 bouwlaag, een plat dak, bakstenen en een spouw geventileerd middels open stootvoegen. Aan de westkant grenst het plangebied direct aan particulier terrein. Voor de sporthal ligt een parkeerterrein met wat laag plantsoen en kleine boompjes (Acer spec.) met, voor zover zichtbaar, ondiepe holtes. Rond de schoolpleinen van 'de Peppel' staat een hek. De schoolpleinen zijn betegeld, op wat lage haagbeplanting na. Langs de zuidzijde is gras en plantsoen. Het schoolgebouw wordt niet meer als school gebruikt. Op verschillende plaatsen op het schoolplein en langs het gebouw komen spontaan kruiden op (o.a. melkdistel, herderstasje, rood guichelheil). Zie figuren 2-11 a en b en 2-12 a en b.



a



b

Figuur 2-11 a en b. foto-impressie 'De Peppel'.

a: zijaanzicht school 'De Peppel' vanaf de parkeerplaats van 'de Fuik'

b: zijaanzicht school 'De Peppel' vanaf de zuidzijde



**Figuur 2-12 a en b. foto-impressie 'de Fuik'.**  
a: vooraanzicht 'de Fuik' met parkeerplaats  
b: boompjes met holtes

### 3 AANWEZIGHEID BESCHERMDE SOORTEN

#### 3.1 Methode

De quickscan is uitgevoerd door middel van een literatuur- en veldonderzoek. Het literatuuronderzoek heeft tot doel om een beeld te krijgen van aanwezige Wnb-beschermde soorten in de omgeving van het plangebied, zodat de kans op voorkomen in het plangebied (op basis van de terreinsituatie tijdens het veldbezoek) kan worden geschat.

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), met een straal van 2 km als zoekgebied. De NDFF is de meest complete databank in Nederland met verspreidingsinformatie van flora en fauna. Aangezien ook de NDFF niet volledig is, is tevens gebruik gemaakt van informatie uit overige beschikbare vakliteratuur, van verspreidingsatlas.nl en van eigen soort- en gebiedskennis (expert-judgement). De geraadpleegde bronnen zijn weergegeven in bijlage 1 (kolom 'literatuuronderzoek').

Op 5 september 2017 is het veldbezoek uitgevoerd. Tijdens het veldbezoek is vooral gekeken naar de geschiktheid van het plangebied als leefgebied voor (in de omgeving aanwezige) beschermde soorten. Het onbebouwde gedeelte van de plangebieden zijn tijdens de quickscan vlakdekkend bekeken. De gebouwen zelf zijn niet betreden maar van buiten geïnspecteerd.

#### Grondgebonden zoogdieren

Het gebied is beoordeeld op geschiktheid als leefgebied voor beschermde grondgebonden zoogdieren (met name kleine marterachtigen). Daarnaast is gelet op sporen (bijv. uitwerpselen) en zichtwaarnemingen.

#### Vleermuizen

Voor vleermuizen is gekeken of er bomen en/of gebouwen aanwezig zijn die geschikt kunnen zijn als vleermuisverblijfplaats. In bomen verblijven vleermuizen in holtes, spleten of onder loshangend schors. Gebouwbewonende vleermuizen verblijven vaak in de spouwruimte, waar zij via bijvoorbeeld een open stootvoeg de buitenmuur in kunnen kruipen. Ook kruipen ze achter daklijsten of betimmering. Tevens is gekeken of er sprake is van lijnvormige landschapsstructuren die van belang kunnen zijn als vliegroute en of sprake kan zijn van belangrijk jachtbiotoop.

#### Vogels met een jaarrond beschermde verblijfplaats

Jaarrond beschermde verblijfplaatsen worden gevonden in bomen (bijv. roefvogelhorsten) of gebouwen (bijv. gierzwaluw). Gekeken is of er in het plangebied vaste verblijfplaatsen (kunnen) zijn. Ook is gekeken naar de aanwezigheid van soorten met een vaste verblijfplaats en sporen hiervan (bijv. braakballen van uilen).

#### Vogels (cat. 5)

Soorten uit deze groep zijn alleen aanvullend beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen, oftewel als verwacht wordt dat uitvoering van de plannen grote nadelige effecten zouden kunnen hebben op de lokale populatie van een soort. Op basis van waarnemingen in het veld en expert-judgement is beoordeeld of er soorten aanwezig (kunnen) zijn waarbij daar sprake van is.

#### Vissen

Bekeken is op er geschikt oppervlaktewater aanwezig is voor beschermde vissoorten.

#### Amfibieën

Tijdens de quickscan is gelet op de aanwezigheid van amfibieën tussen de vegetatie en op donkere, vochtige plekken (onder stukken hout e.d.).

#### Overige groepen

Op basis van het literatuuronderzoek (zie volgende paragraaf) kon de aanwezigheid van beschermde soorten uit overige groepen waar geen vrijstelling voor geldt (reptielen, flora en ongewervelden) al worden uitgesloten.

De quickscan is uitgevoerd door een ervaren ecooloog van ATKb. De ecooloog voldoet aan de definitie die Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO.nl) hanteert van een ter zake kundige voor het opstellen van toetsingen aan de Wet natuurbescherming. Daarnaast is ATKb aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

### 3.2.3.2 Resultaten literatuuronderzoek

De resultaten van het literatuuronderzoek zijn vermeld in tabel 3-1. Zie ook bijlage 1 (kolom 'literatuuronderzoek').

**Tabel 3-1. Resultaten literatuuronderzoek.**

| Soortgroep                                                          | Mogelijk aanwezige soorten                                                                                                      |
|---------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Flora                                                               | geen                                                                                                                            |
| Broedvogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4)                       | gebouwbewoners (gierzwaluw, huismus), boombroeders (buiszwaluw, havik, ransuil, boomvalk, roek), uilen (steen-, kerk-, ransuil) |
| Broedvogels niet jaarrond inventarisatie gewenst beschermd (cat. 5) | divers o.a. huiszwaluw, koolmees, groene specht                                                                                 |
| Algemene broedvogels                                                | divers, o.a. merel, roodborst, houtduif                                                                                         |
| Zoogdieren (vleermuizen)                                            | o.a. gewone en ruige dwergvleermuis, grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, meervleermuis, watervleermuis             |
| Zoogdieren (grondgebonden)                                          | bever, waterspitsmuis, kleine marterachtigen                                                                                    |
| Amfibieën                                                           | rugstreeppad                                                                                                                    |
| Reptielen                                                           | Geen                                                                                                                            |
| Vissen                                                              | grote modderkruiper                                                                                                             |
| Vlinders, libellen en overige ongewervelden                         | geen                                                                                                                            |

### 3.3 Resultaten veldbezoek

#### 3.3.1 'Burgemeester Verschoorschool' te Sleenwijk

##### Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Het schoolgebouw is niet geschikt voor gierzwaluw en huismus: er zijn geen geschikte daken met dakpannen, grotere invliegopeningen voor gierzwaluw ontbreken en het gebouw heeft een plat dak. In de omgeving zijn meer geschikte plekken voor deze koloniebroeders. In de bomen in het plangebied zijn geen holtes gevonden. Ook nesten van roofvogels of ransuil waren niet aanwezig.

##### Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5) en algemene broedvogels:

In of op het schoolgebouw en in het groen kunnen algemene soorten broedvogels tot broeden komen, waaronder algemene soorten van categorie 5.

##### Vleermuizen

Het schoolgebouw is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen: er zijn verspreid over het gebouw diverse mogelijkheden (zie figuur 3-1).

Waarschijnlijk is het gebouw vooral geschikt voor gewone en ruige dwergvleermuis, voor grotere soorten als laatvlieger zijn minder mogelijkheden (deze soort wordt vooral in schuine daken aangetroffen, maar kan ook achter gevelbetimmering of in spouwmuren verblijven). Het plangebied maakt waarschijnlijk onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen, maar de oppervlakte is dusdanig klein dat dit belang niet essentieel is. Er is eveneens geen essentieel belangrijke vliegroute in het plangebied aanwezig.



**Figuur 3-1 a en b. voorbeelden van mogelijke plekken voor vleermuizen om te verblijven in de Burgemeester Verschoorschool.**

#### Grondgebonden zoogdieren

Kleine marterachtigen hebben een voorkeur voor kleinschalig natuur- en cultuurlandschap, maar komen ook in stedelijk gebied voor. Het struweel is op zich geschikt als foerageerplaats voor bunzing en wezel, de oppervlakte groen in en rond het plangebied is echter heel klein. Er zijn geen (aanwijzingen voor) verblijfplaatsen aangetroffen.

#### Amfibieën

In het buitengebied van Sleenwijk zijn waarnemingen bekend van de rugstreeppad. In het plangebied zijn geen waarnemingen gedaan tijdens de quickscan. Er is geen geschikt voortplantingswater in of nabij het plangebied aanwezig. Vanwege de ligging in het midden van de bebouwde kom en de afwezigheid van voortplantingsbiotoop én de beperkte natuurwaarde van het groen (slechts een klein gedeelte is bosplantsoen met spontane ondergroei) zal het plangebied geen leefgebied zijn van een populatie van de rugstreeppad.

#### Vissen

Er is geen oppervlaktewater in het plangebied.

#### *3.3.2 School de 'Morgenster' te Sleenwijk*

##### Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Het schoolgebouw is niet geschikt voor gierzwaluw en huismus: er zijn geen geschikte daken met dakpannen, grotere invliegopeningen voor gierzwaluw ontbreken en het gebouw heeft een plat dak. In de omgeving zijn meer geschikte plekken voor deze koloniebroeders. Ook nesten van roofvogels of ransuil waren niet aanwezig.

##### Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5) en algemene broedvogels:

In of op het schoolgebouw en in het groen kunnen algemene soorten broedvogels tot broeden komen, waaronder algemene soorten van categorie 5 (o.a. is de boomkruiper, een categorie 5-soort, waargenomen binnen het plangebied).

#### Vleermuizen

Het schoolgebouw is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen: er zijn verspreid over het gebouw diverse mogelijkheden (zie figuur 3-2).

Naast gewone en ruige dwergvleermuis moet ook rekening gehouden worden met andere soorten (bijv. laatvlieger). Het plangebied maakt waarschijnlijk onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen, maar de oppervlakte is dusdanig klein dat dit belang niet noemenswaardig is. Er is eveneens geen essentiële vliegroute in het plangebied aanwezig.



**Figuur 3-2 a en b. voorbeelden van mogelijke plekken voor vleermuizen om te verblijven in de school 'De Morgenster'.**

#### Grondgebonden zoogdieren

Kleine marterachtigen hebben een voorkeur voor kleinschalig natuur- en cultuurlandschap, maar komen ook in stedelijk gebied voor. Aan de westkant van het schoolgebouw, buiten het plangebied, ligt een klein parkje en is er wat groen binnen het plangebied aan deze kant. Hoewel er veel gazon is, is het mogelijk dat hier gevoerageerd wordt door een kleine marter als de wezel. Er zijn geen (aanwijzingen voor) verblijfplaatsen in het plangebied aangetroffen.

#### Amfibieën

In het buitengebied van Sleeuwijk zijn waarnemingen bekend van de rugstreeppad. In het plangebied zijn geen waarnemingen van de soort gedaan tijdens de quickscan. Er is geen geschikt voortplantingswater in of nabij het plangebied aanwezig. Vanwege de ligging in het midden van de bebouwde kom en de afwezigheid van voortplantingsbiotoop én de beperkte natuurwaarde van het groen (slechts een klein gedeelte is bosplantsoen met spontane ondergroei) zal het plangebied geen leefgebied zijn van een populatie van de rugstreeppad.

#### Vissen

Er is geen oppervlaktewater in het plangebied.

#### *3.3.3 Gymnastiekzaal te Sleeuwijk*

##### Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

De gymzaal is niet geschikt voor gierzwaluw en huismus: er zijn geen geschikte daken met dakpannen, grotere invliegopeningen voor gierzwaluw ontbreken en het gebouw heeft een plat dak. In de omgeving zijn meer geschikte plekken voor deze koloniebroeders. Ook nesten van roofvogels of ransuil waren niet aanwezig.

##### Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5) en algemene broedvogels;

In of op het schoolgebouw en in het groen kunnen algemene soorten broedvogels tot broeden komen, waaronder algemene soorten van categorie 5 (o.a. de houtduif is gezien).

#### Vleermuizen

In het plangebied staat één boom met een holte. Deze is naar beneden uitgerot en lijkt hierdoor weinig geschikt voor vleermuizen. Het schoolgebouw is geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen: er zijn verspreid over het gebouw diverse mogelijkheden (zie figuur 3-3). Naast gewone en ruige dwergvleermuis moet ook rekening gehouden worden met de mogelijke aanwezigheid van grotere soorten, zoals de laatvlieger.

Het plangebied maakt waarschijnlijk onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen, zeker vanwege de aangrenzende kil, maar de oppervlakte is dusdanig klein dat dit belang niet significant is. Mogelijk vormt de Bijtelskil met de aangrenzende groenstructuur een vliegroute van vleermuizen.



**Figuur 3-3 a en b. voorbeelden van mogelijke plekken voor vleermuizen om te verblijven in de gymzaal te Sleeuwijk**

#### Grondgebonden zoogdieren

Er zijn geen (aanwijzingen voor) verblijfplaatsen van kleine marterachtigen in het plangebied aangetroffen, er wordt niet verwacht dat deze gemist zijn. Wel kan de Bijtelskil die langs het plangebied loopt, met de aangrenzende groenstructuur, onderdeel vormen van het leefgebied van kleine marterachtigen als bunzing en wezel.

#### Amfibieën

In het buitengebied van Sleeuwijk zijn waarnemingen bekend van de rugstreeppad. In het plangebied zijn geen waarnemingen van de soort gedaan tijdens de quickscan, er is alleen een gewone pad gezien. Er is geen geschikt voortplantingswater in of nabij het plangebied aanwezig: de Bijtelskil is te breed en diep. Vanwege de ligging in het midden van de bebouwde kom en de afwezigheid van voortplantingsbiotoop én de beperkte natuurwaarde van het groen (slechts een klein gedeelte is bosplantsoen met spontane ondergroei) zal het plangebied geen leefgebied zijn van een populatie van de rugstreeppad.

#### Vissen

Er is geen oppervlaktewater in het plangebied. De Bijtelskil behoort niet tot het plangebied.

#### *3.3.4 School 'de Peppel' en sporthal 'De Fuik' te Dussen*

##### Broedvogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4)

Zowel het schoolgebouw als de sporthal zijn niet geschikt voor gierzwaluw en huismus: er zijn geen geschikte daken met dakpannen, grotere invliegopeningen voor gierzwaluw ontbreken en beide gebouwen hebben een plat dak. In de omgeving zijn meer geschikte plekken voor deze koloniebroeders. Aan de zuidzijde van de Peppel is een plukplaats gevonden van sperwer of havik. De betreffende roofvogel zal elders zijn broedplaats hebben: nesten van roofvogels of ransuil waren niet aanwezig in het plangebied.

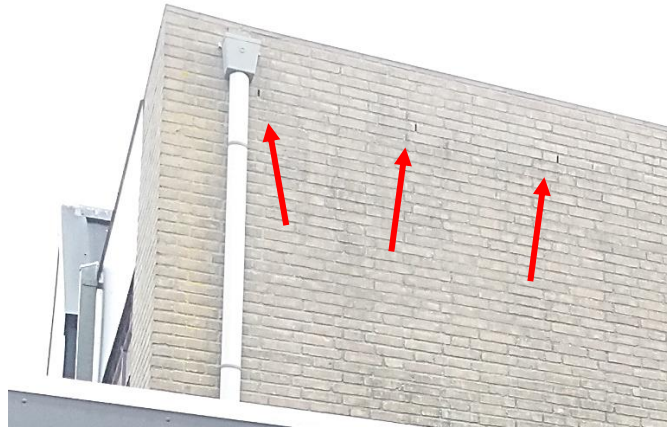
##### Broedvogels met niet-jaarrond beschermde nesten (categorie 5) en algemene broedvogels:

In of op het schoolgebouw en in het groen kunnen algemene soorten broedvogels tot broeden komen, waaronder algemene soorten van categorie 5 (o.a. is de Turkse tortel en de houtduif waargenomen binnen het plangebied).

#### Vleermuizen

Zowel de sporthal als het schoolgebouw zijn geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen: er zijn verspreid over de gebouwen diverse mogelijkheden (zie figuren 3-4 en 3-5).

Beide gebouwen zijn geschikt voor gewone en ruige dwergvleermuis, de sporthal lijkt ook geschikt als verblijfplaats voor grotere soorten als de laatvlieger. De bomen op de parkeerplaats bij de sporthal hebben kleine, ondiepe holtes. Zij lijken niet heel geschikt voor vleermuizen, maar niet alle holtes konden goed bekeken worden. Het groen in en rond het plangebied maakt waarschijnlijk onderdeel uit van het foerageergebied van vleermuizen, maar de oppervlakte is dusdanig klein dat dit belang niet wezenlijk is. Er is eveneens geen belangrijke vliegroute in het plangebied aanwezig.



**Figuur 3-4 a en b.** Voorbeelden van mogelijke plekken voor vleermuizen om te verblijven in sporthal 'de Fuik'



**Figuur 3-5 a en b.** Voorbeelden van mogelijke plekken voor vleermuizen om te verblijven in school 'de Peppel'

#### Grondgebonden zoogdieren

Het groen rond de gebouwen is beperkt: rond de sporthal is met name bestrating, rond de school is wat gazon en wat struweel. Het gebied is niet geschikt als vast leefgebied voor kleine marterachtigen.

#### Amfibieën

In het plangebied is, op het terrein van 'de Fuik', een gewone pad waargenomen. In en rond Dussen zijn geen waarnemingen bekend van de rugstreeppad. De plangebieden zijn ook niet geschikt als onderdeel van het leefgebied van een populatie van deze soort: er is geen voortplantingswater aanwezig en het terrein is grotendeels verhard.

#### Vissen

Er is geen oppervlaktewater in het plangebied.

## 4 BEKNOPTE EFFECTENANALYSE EN MAATREGELEN

### 4.1 Inleiding

Uit paragraaf 3.3 blijkt dat voor alle locaties geldt dat er rekening moet worden gehouden met broedvogels, maar dat jaarrond beschermde verblijfplaatsen van vogels niet aanwezig zijn. Verder geldt dat sprake kan zijn van verblijfplaatsen van vleermuizen. De Bijtelskil, die langs de gymzaal in Sleeuwijk loopt, kan leefgebied zijn van kleine marterachtigen.

### 4.2 Vogels

#### 4.2.1 Inleiding

Middels artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming worden alle van nature in Nederland in het wild levende vogels beschermd.

Onder de Flora- en faunawet werden binnen de groep broedvogels drie categorieën onderscheiden. Deze indeling wordt door de provincies onder de Wnb vooralsnog gehandhaafd. Het gaat om de volgende categorieën:

- vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 t/m 4);  
*De nesten van vogelsoorten binnen categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd. Dit geldt ook voor de directe omgeving die nodig is om de jongen succesvol groot te brengen (rust- en foerageergebied).*
- vogels met niet-jaarrond beschermde nesten, waarbij inventarisatie gewenst is (categorie 5);  
*Vogels met niet-jaarrond beschermde nesten betreffen broedvogels die in principe niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan het ministerie van EZ wel een inventarisatie verlangt en waarvan de soorten jaarrond beschermd zijn als de ecologische omstandigheden dit rechtvaardigen.*
- vogels met tijdens het broedseizoen beschermde nesten.

In onderstaande paragrafen worden de mogelijke effecten en de benodigde maatregelen per categorie besproken. Omdat jaarrond beschermde nesten afwezig zijn, worden deze verder niet behandeld.

#### 4.2.2 Vogels met niet jaarrond beschermde nesten (categorie 5)

Uit het literatuur- en veldonderzoek blijkt dat de onderzochte gebieden geschikt zijn voor soorten als boomkruiper (school 'de Morgenster'), kool- en pimpelmees. Het plangebied is voor de (mogelijk) aanwezige categorie 5-vogels niet van ecologisch hoog belang, omdat het hooguit om enkele broedparen gaat. Bovendien zijn in de omgeving voldoende alternatieve nestlocaties te vinden in tuinen en bos in omgeving. De te verwachten soorten zijn daarnaast algemeen in Nederland. Daarom zijn ze niet jaarrond beschermd. Wel zijn nesten van deze categorie 5-broedvogels beschermd tijdens het broedseizoen (zie paragraaf 4.2.3).

#### 4.2.3 Vogels met tijdens het broedseizoen beschermde nesten

Uit het literatuur- en veldonderzoek blijkt dat de onderzochte gebieden geschikt zijn voor algemene soorten als houtduif, Turkse tortel, merel en zwartkop.

Zonder voldoende voorzorg kunnen nesten van bovengenoemde soorten worden verstoord en/of vernield. De verstoring die als gevolg van de werkzaamheden kan optreden, is niet van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding. Dit aangezien de te verwachten soorten algemeen in Nederland voorkomen en de verstoring slechts van tijdelijke aard is. Verstoring van nesten veroorzaakt derhalve geen overtreding van de Wet natuurbescherming. Door vernieling van nesten wordt de Wet natuurbescherming echter wel overtreden.

Middels onderstaande voorzorgsmaatregelen kan overtreding van de Wet natuurbescherming (als gevolg van vernieling van vogelnesten) worden voorkomen en kunnen de werkzaamheden doorgang vinden:

- Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode 15 maart t/m 15 juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen). Het is mede afhankelijk van weersomstandigheden en de soort of ook buiten deze periode wordt gebroed door vogels. Derhalve dient men voorafgaande aan het werk contact op te nemen met een ecooloog om te bepalen of er kans is op broedgevallen.
- Indien de werkzaamheden in het broedseizoen uitgevoerd dienen te worden (dit is niet mogelijk in natuurlijk groen met een hoge broedvogeldichtheid, maar is soms wel mogelijk in geval van bijvoorbeeld gebouwen of solitaire bomen): voorafgaande aan het werk een broedvogelcontrole uitvoeren. Broedgevallen worden tijdens deze controle gemarkeerd en tijdens de werkzaamheden ontzien.
  - o Het kan noodzakelijk zijn om gedurende de werkzaamheden periodiek controles uit te voeren op broedgevallen van vogels in plaats van een éénmalige controle. Dit is vooral van toepassing als langdurig werkzaamheden in het reguliere broedseizoen worden uitgevoerd.

## 4.3 Vleermuizen

### 4.3.1 Effecten

Middels artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming worden alle van nature in Nederland voorkomende vleermuizen (en hun verblijfplaatsen, essentiële vliegroutes en essentiële foerageerroutes) beschermd. Uit de quickscan blijkt dat de aanwezigheid van diverse vleermuissoorten op de planlocaties mogelijk is.

Er wordt in onderstaande alinea's onderscheid gemaakt tussen effecten op verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageerroutes. Tevens worden (indien mogelijk) voorzorgsmaatregelen benoemd die nodig zijn om overtreding van de Wet natuurbescherming te voorkomen.

#### *Verblijfplaatsen*

De holtes in de bomen op de parkeerplaats van sporthal 'de Fuik' in Dussen lijken niet geschikt voor vleermuizen, maar ze konden niet allemaal goed bekeken worden dus er moet wel rekening mee worden gehouden dat de aanwezigheid van een of meer vleermuisverblijfplaatsen mogelijk is. Één boom bij de gymnastiekzaal in Sleeuwijk lijkt niet heel geschikt voor vleermuizen, maar dit is niet zeker. Er zijn verder geen bomen gevonden die geschikt zijn voor vleermuizen om in te verblijven. Alle onderzochte locaties hebben gebouwen die geschikt zijn voor vleermuizen. Door de voorgenomen sloop van de gebouwen en mogelijke kap van bomen met holtes zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen niet uitgesloten. Om vast te stellen of verblijfplaatsen aanwezig zijn in de bebouwing en bomen, is een nader onderzoek naar vleermuizen nodig.

#### *Vliegroutes*

Lijnvormige elementen vormen een verbinding in het landschap en vormen luwte voor vleermuizen om langs te vliegen. De onderzochte locaties maken geen onderdeel uit van een essentiële vliegroute: door de ligging binnen de bebouwde kom zijn er voldoende alternatieve oriëntatiepunten en voldoende alternatief groen. De Bijtelskil met de aangrenzende groenstructuur, die langs de gymnastiekzaal in Sleeuwijk loopt, kan wel als belangrijke vliegroute door vleermuizen gebruikt worden: er is sprake van een doorlopende structuur naar het buitengebied (in de buitengebieden rondom een dorp liggen foerageergebieden van vleermuizen) en de combinatie van groen en water levert een geschikte, insectenrijke situatie. De watergang is geen onderdeel van het plangebied. Het toepassen van verlichting in het plangebied die uitstraalt naar de Bijtelskil kan een verstorend effect hebben op vleermuizen.

#### *Foerageergebied*

De groenelementen binnen de onderzochte gebieden zijn geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Ook in tuinen, erven, parken in de omgeving zijn geschikte foerageerplekken voor vleermuizen. Dit geldt vooral voor de algemene soorten gewone en ruige dwergvleermuis en mogelijk ook voor laatvlieger. Op geen van de locaties geldt dat het groen een essentieel onderdeel van het foerageergebied vormt: hiervoor zijn de oppervlaktes te klein en de alternatieven te talrijk.

#### *4.3.2 Maatregelen*

Indien rekening wordt gehouden met een mogelijke vliegroute boven de Bijtelskil langs de gymzaal in Sleeuwijk, door de Bijtelskil en de oeverzone onverlicht te laten, treden nadelige effecten op vliegroutes niet op.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen binnen de verschillende plangebieden is niet uitgesloten. Uit aanvullend onderzoek moet blijken of er sprake is van vleermuisverblijfplaatsen en zo ja, van welke soort, om hoeveel dieren het gaat en welke functies de betreffende verblijfplaats heeft. Pas als dat bekend is kunnen er passende maatregelen genomen worden. Afhankelijk van de situatie kan een ontheffing op de Wnb nodig zijn.

Om de verschillende functies van een gebouw inzichtelijk te krijgen, zijn verschillende inventarisaties nodig in de loop van het zomerhalfjaar. Algemeen wordt in Nederland voor vleermuisonderzoek het vleermuisprotocol 2017 (Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging) gevolgd. Uit dit protocol blijkt dat voor een volledige inventarisatie van een gebouw 2 tot 3 tellingen in de kraamperiode van vleermuizen nodig zijn (half mei t/m half juli) (1 avondtelling, 1 ochtendtelling, en bij kans op laatvlieger, nog 1 avondtelling) en 2 tellingen in het najaar (half augustus t/m eind september).

### **4.4 Grondgebonden zoogdieren**

#### *4.4.1 Effecten*

Het is mogelijk dat beschermde kleine marterachtigen, zoals bunzing en wezel (binnen de provincie Noord-Brabant vanaf 1 oktober 2017 niet vrijgesteld), binnen de bebouwde kom van Sleeuwijk aanwezig zijn. Met name de Bijtelskil die langs de gymzaal loopt, met de aangrenzende groenstructuur, kan onderdeel vormen van het leefgebied. Omdat dit gedeelte ongemoeid wordt gelaten zijn negatieve effecten op deze soorten uitgesloten. In de andere plangebieden is hoogstens sprake van een klein onderdeel van het jachtgebied, waardoor eventuele negatieve effecten verwaarloosbaar zijn en de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast.

#### *4.4.2 Maatregelen*

Voor overige (binnen de provincie Noord-Brabant vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren zijn enkele algemene voorzorgsmaatregelen nodig vanuit de zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb):

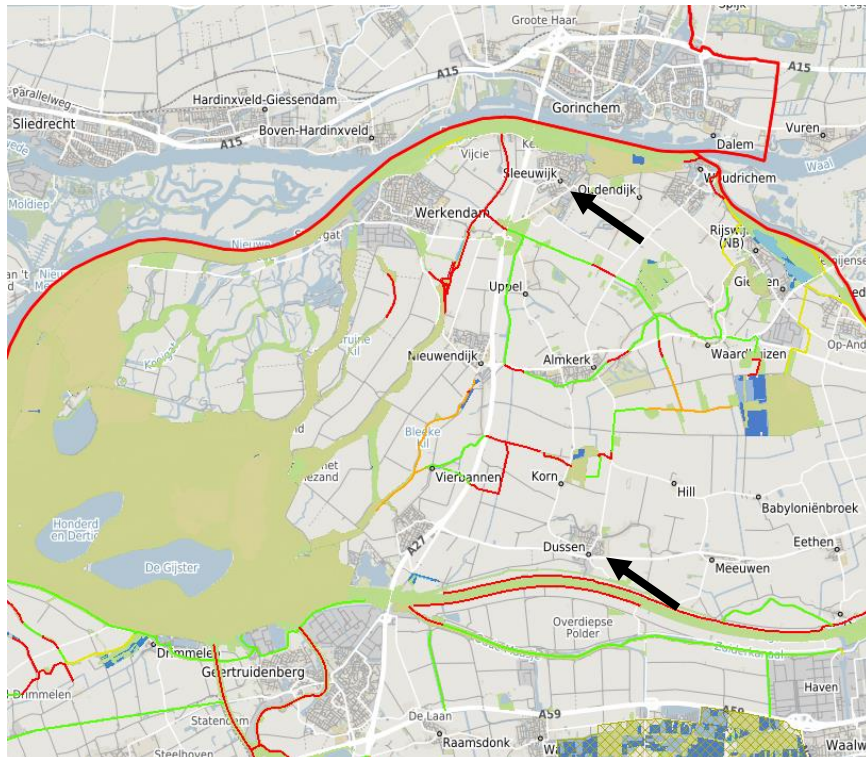
- Werken van één kant af om grondgebonden zoogdieren de kans te geven zelfstandig te vluchten;
- Bij rooien van plantsoen eerst een check doen op egels (deze vluchten niet maar rollen zich op bij gevaar) en gevonden egels verplaatsen naar geschikt terrein buiten het werkgebied.

## 5 GEBIEDENBESCHERMING

Het plangebied ligt niet in een Natura 2000-gebied of binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) (zie figuren 5-1 en 5-2). Dussen ligt binnen een straal van 3 km van het Natura 2000-gebied 'Loevestein, Pompveld & Kornsche Boezem'. Aangezien de voorgenomen ontwikkelingen kleinschalig zijn, binnen de bebouwde kom liggen en geen negatieve effecten als gevolg van externe werking te verwachten zijn, is toetsing aan de regelgeving omtrent deze beschermde gebieden niet van toepassing.



**Figuur 5-1. Ligging Dussen ten opzichte van Natura 2000-gebieden (Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>.)**



**Figuur 5-2. Ligging Sleuijk en Dussen ten opzichte van het Natuurnetwerk Nederland (bron: <https://kaartbank.brabant.nl/viewer/app/natuurbeheerplan/>)**

## 6 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

### 6.1 Soortenbescherming

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. soortenbescherming worden beantwoord:

*S1. Welke Wnb-beschermde soorten maken (mogelijk) gebruik van de planlocatie?*

Algemene broedvogels, waaronder vogels van categorie 5, vleermuizen en kleine marterachtigen

*S2. Wat zijn de effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde soorten?*

Geen indien voorzorgsmaatregelen worden genomen (zie S4), voor vleermuizen zie echter S3.

*S3. Is aanvullend ecologisch onderzoek naar één of meerdere soorten noodzakelijk?*

Ja, naar verblijfplaatsen van vleermuizen in gebouwen en bomen.

*S4. Welke voorzorgsmaatregelen dienen te worden uitgevoerd om negatieve effecten op beschermde soorten te voorkomen of te beperken?*

| Soort(groepen)           | Benodigde voorzorgsmaatregelen ter voorkoming overtreding Wn                                     |
|--------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Vogels                   | Werken buiten het broedseizoen (globaal half maart t/m half juli)                                |
| Vleermuizen              | Nader onderzoek van half mei t/m eind september 2018<br>Bijteliskil en oeverzone niet verlichten |
| Grondgebonden zoogdieren | Bijteliskil en oeverzone niet verlichten, niet aantasten                                         |

*S5. Is het noodzakelijk om voor de voorgenomen werkzaamheden een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen?*

Dat is mogelijk in geval van de aanwezigheid van vleermuisverblijfplaatsen. De noodzaak is afhankelijk van de uitkomsten van het aanvullend vleermuisonderzoek.

### 6.2 Gebiedenbescherming

Op basis van de uitgevoerde quickscan kunnen de onderzoeksvragen t.a.v. gebiedenbescherming worden beantwoord:

*G1. Ligt het plangebied in of nabij een Natura 2000-gebied of binnen het NNN?*

Nee.

*G2. Kunnen negatieve effecten op beschermde gebieden bij voorbaat worden uitgesloten?*

Ja.

*G3. Is een toetsing aan de gebiedenbescherming noodzakelijk?*

Nee.

## REFERENTIES

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdierverseniging (2017): Vleermuisprotocol 2017, maart 2017. [www.netwerkgroenebureaus](http://www.netwerkgroenebureaus) en [www.zoogdierverseniging.nl](http://www.zoogdierverseniging.nl)

ATKB kan u tevens van dienst zijn met:

## BODEM

- Verkennend en nader (asbest) bodemonderzoek
- Partijkeuringen grond, bagger en niet vormgegeven bouwstof
- Opstellen saneringsplannen, bestekken conventionele en in-situ landbodemsaneringen
- Begeleiding, evaluatie van conventionele en in-situ landbodemsanering
- Non destructief bodemonderzoek (grondradar)
- Second opinions
- Monitorings- en nazorgplannen
- Juridisch advies bodemzaken
- Beleidsondersteuning
- Civieltechnisch onderzoek naar asfalt, zand en klei
- Coördinatie archeologisch onderzoek
- Coördinatie asbestonderzoek gebouwen

## ECOLOGIE

- Soortgericht onderzoek (o.a. vleermuizen, amfibieën, vogels)
- Toetsingen aan natuurwetgeving
- Ecologisch werkprotocol en begeleiding
- Vegetatiekarteringen
- Hydrobiologisch onderzoek
- Waterplantenonderzoek en ecoscans
- Visstandbemonstering
- Vismigratieonderzoek (vistelemetrie, pit-tag)
- Actief Biologisch Beheer
- Visserijmanagement
- Visbeheerplannen
- Beleidsstudies, beheerplannen en adviezen
- BREEAM-NL (gecertificeerd duurzaam bouwen)
- BREEAM-NL PLUS (duurzaamheid en milieuvergunning)

## WATER&RUIMTE

- Kwalitatief en kwantitatief waterbodemonderzoek
- Baggerplan en werkplan baggerwerk
- Directievoering, toezicht en begeleiding baggerwerken
- Inrichting en beheer grondwatermeetnetten
- Grondwatermonitoring (grondwaterstand en -kwaliteit)
- Onderzoek en monitoring oppervlaktewaterkwaliteit
- Watervraagstukken
- Coördinatie/opstellen bemalingsplannen
- Watertoetsen en waterparagrafen
- Meldingen en vergunningen
- Coördinatie/opstellen ruimtelijke onderbouwing
- Saneringsplan en bestek waterbodemsanering
- Begeleiding en evaluatie van waterbodemsanering
- BREEAM-NL (gecertificeerd duurzaam bouwen en gebiedsontwikkeling)
- BREEAM-NL PLUS (duurzaamheid en milieuvergunning)

## BIJLAGE 1



**Bijlage 1: Resultaten literatuur- en veldonderzoek 20170579 diverse gebouwen gemeente Werkendam**

| Soortgroep                                                          | Literatuuronderzoek en expert judgement                                                                                                                                        | Veldonderzoek                                                                              |                                                                                                                                                            | Effectenanalyse      |                                                                                                                                                                                       | Maatregelen                                                                                                                  | Ontheffing Wet natuur-bescherming?                    |
|---------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------|
|                                                                     | Beschermde soorten in omgeving plangebied                                                                                                                                      | Soortwaarnemingen                                                                          | Geschiktheid terrein                                                                                                                                       | Overlap met ingreep? | Effecten                                                                                                                                                                              |                                                                                                                              |                                                       |
| Flora                                                               | nee<br>NDFF, expert judgement, verspreidingsatlas.nl                                                                                                                           | Nee                                                                                        | Ongeschikt als groeiplaats door voedselrijkdom                                                                                                             | Nee                  | Geen                                                                                                                                                                                  | Geen                                                                                                                         | Nee                                                   |
| Broedvogels jaarrond beschermd (cat. 1 t/m 4)                       | Diverse boombroeders (o.a. roek, buizerd, sperwer, ransuil), gebouwbewoners (huismus, gierzwaluw)<br>NDFF, expert judgement                                                    | Plukplaats sperwer/havik (Peppel)<br>Nergens nesten gevonden. Geen huismussen waargenomen. | Gebouwen zijn niet geschikt voor huismus en gierzwaluw                                                                                                     | Nee                  | Geen                                                                                                                                                                                  | Geen                                                                                                                         | Nee                                                   |
| Broedvogels niet jaarrond inventarisatie gewenst beschermd (cat. 5) | o.a. koolmees, groene specht<br><a href="http://www.waarneming.nl">www.waarneming.nl</a> , expert judgement                                                                    | Huiszwaluw, boomkruiper                                                                    | Geen nesten huiszwaluw aangetroffen<br>Koolmees kan op alle locaties broeden                                                                               | Ja                   | Geen bijzondere effecten, alleen algemene soorten te verwachten.<br>zie verder bij 'Broedvogels'                                                                                      | zie bij 'Broedvogels'                                                                                                        | zie bij 'Broedvogels'                                 |
| Broedvogels (tijdens broedseizoen beschermd)                        | Merel, roodborst, Turkse tortel, houtduif<br>Expert judgement                                                                                                                  | Houtduif, kauw                                                                             | Ja                                                                                                                                                         | Ja                   | Kans op overtreding verbodsbepaling door vernieling/beschadiging van nesten (overtreding art. 3.1).<br>Geen overtreding verbodsbepaling door verstoring, want geen wezenlijke invloed | Werken buiten broedseizoen of broedvogelcontrole uitvoeren (indien gewerkt wordt binnen het broedseizoen)                    | Nee, indien voorzorgsmaatregel en worden aangehouden. |
| Zoogdieren (vleermuizen)                                            | o.a. Gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis<br>NDFF, expert judgement                                                                       | Nee                                                                                        | Alle locaties zijn geschikt als verblijfplaats voor gebouwbewonende vleermuizen. Voor boombewonende vleermuizen (rosse vleermuis) minder of niet geschikt. | Ja                   | Afhankelijk van aanwezigheid verblijfplaatsen                                                                                                                                         | Nader onderzoek naar verblijfplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis (alle locaties) en laatvlieger (niet alle locaties) | Mogelijk, bij aanwezigheid verblijfplaatsen           |
| Zoogdieren (grondgebonden)                                          | Bever, waterspitsmuis, kleine marterachtigen<br>NDFF, expert judgement                                                                                                         | Nee                                                                                        | Ongeschikt voor bever en waterspitsmuis. Mogelijk wel kleine marterachtigen.                                                                               | Nee                  | Geen                                                                                                                                                                                  | Geen                                                                                                                         | Nee                                                   |
| Amfibieën en reptielen                                              | Rugstreeppad (buitengebied Sleeuwijk)<br>NDFF                                                                                                                                  | Gewone pad                                                                                 | Grote afstand buitengebied, terrein niet heel geschikt voor rugstreeppad (geen voortplantingswater)                                                        | Nee                  | Geen                                                                                                                                                                                  | Geen                                                                                                                         | Nee                                                   |
| Vissen                                                              | Grote modderkruiper<br>NDFF, verspreidingatlas.nl, expert-judgement                                                                                                            | N.v.t. geen oppervlaktewater                                                               | Nee                                                                                                                                                        | Nee                  | Geen                                                                                                                                                                                  | Geen                                                                                                                         | Nee                                                   |
| Vlinders, libellen en overige ongewervelden                         | Geen.<br><a href="http://www.vlinderstichting.nl">www.vlinderstichting.nl</a> , stichting EIS<br><a href="http://www.libellennet.nl">www.libellennet.nl</a> , expert judgement | Nee                                                                                        | N.v.t.                                                                                                                                                     | Nee                  | Geen                                                                                                                                                                                  | Geen                                                                                                                         | Nee                                                   |